

Recenzja pracy doktorskiej mgr Qing Yang

dr hab. Maciej Łabecki prof. AM w Łodzi

Dziedzina - sztuki muzyczne

Dyscyplina - instrumentalistyka

Łódź, dnia 11. 04. 2021 r.

Zleceniodawca opinii:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 12.02. 2021. Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz.U. Nr 65, poz 595 wraz ze zmianami Dz.U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz.1365, art.1 ust. 2 pkt. 2.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, podjętej na posiedzeniu w dniu 01.07.2019 r. oznaczonej numerem 140/2018-2019, w sprawie :

- wszczęcia na wniosek Pani mgr Qing Yang przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, specjalność skrzypce i wyznaczenia promotora w osobie dr hab. Andrzeja Kacprzaka.

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, podjętej na posiedzeniu w dniu 29.10. 2018 r., oznaczonej numerem 3/2018-2019, w sprawie:

- wyznaczenia recenzentów

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65. Poz.595, ze zmianami Dz.U.nr164, poz.1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art.6 ust 1-3) Rada Wydziału posiada uprawnienia do prowadzenia przewodów na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka.

Pismo informujące o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani Qing Yang „Chinska miniatura skrzypcowa XX wieku. Charakterystyka idiomu skrzypcowej muzyki Chińskiej na podstawie wybranych dzieł.” zostało sygnowane datą 12.02.2021 r. i podpisem Dziekana Wydziału Instrumentalnego – prof. dr hab. Elżbiety Rosińskiej.

Do pisma dołączona została następująca dokumentacja:

- Wyciągi z protokołu posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dn. 29.10.2018 i z dn. 01.07.2019

- Uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora, a także w sprawie wyznaczenia recenzentów.

- 1 egzemplarz pracy doktorskiej składającej się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła w wersji drukowanej i elektronicznej.
- dokumentacja dorobku artystycznego kandydatki.

Złożona przez Kandydata, mgr Qing Yang, praca doktorska oraz dokumentacja dorobku odpowiadają wymaganiom ustawy z dn. 14.03.2003 roku art.16 i 17 ust.1 i 2 tekst jednolity (Dz.U. nr 65. poz. 595, wraz ze zmianami Dz. U. nr. 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 roku) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15.01.2004 roku § 11 ust. 1-4 w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich i habilitacyjnych oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora , tekst jednolity (Dz. U. nr 15, poz. 128, wraz ze zmianami Dz.U. nr 252, poz. 2124, Dz.U. nr 153 poz.1094).

Według protokołu Komisji Skrutacyjnej, powołanej do obliczenia wyników głosowania w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie artystycznej instrumentalistyka dla mgr Qing Yang i wyboru promotora w osobie dr hab. Andrzeja Kacprzaka, prof. AM – liczba uprawnionych do głosowania członków Rady wynosiła 16 osób. Ważnych głosów oddano 16, w tym 14 za wszczęciem przewodu doktorskiego i 2 głosy wstrzymujące się. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

W wyniku głosowania w sprawie wyznaczenia mojej osoby na recenzenta przewodu doktorskiego, przy uprawnionych do głosowania 13 członkach Rady, wniosek został przyjęty jednogłośnie (13 osób za przyjęciem mojej kandydatury)

Niniejszym stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art.18 ust. 2 pkt.1 i 2, Rada Wydziału podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu Promotora, oraz o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani Qing Yang.

Podstawowe dane o Kandydatce

Studia

Qing Yang jest absolwentką Akademii Muzycznej im. S.Moniuszki w Gdańsku, którą ukończyła w 2016 roku w klasie skrzypiec profesora Wojciecha Szlachcikowskiego , uzyskując dyplom magistra sztuki z wynikiem bardzo dobrym. W tym samym roku Qing Yang podjęła studia doktoranckie w klasie doktora habilitowanego Andrzeja Kacprzaka na tej samej uczelni.

W kontekście podjętego tematu pracy przez doktorantkę, należy wspomnieć o jej wcześniejszej edukacji w Chinach w Konserwatorium Szanghajskim, jak również w Konserwatorium Centralnym.

Informacje o wcześniejszej edukacji kandydatki

Pani Qing Yang pochodzi z rodziny o tradycjach muzycznych. Naukę gry na skrzypkach rozpoczęła w wieku trzech lat pod kierunkiem matki. Później za namową wuja, także skrzypka, kontynuowała naukę w Konserwatorium Szanghajskim u prof. He Xiana. Po czterech latach nauki u tegoż pedagoga przeniosła się do Konserwatorium Centralnego, gdzie jej prof. był Zhao Wei. Szkoła muzyczna przy Konserwatorium Centralnym, w której nauki odbywała pani Qing Yang , uchodzi za jedną z najbardziej prestiżowych w Kraju Środka. Z informacji o doktorantce wynika, iż miała ona również okazję współpracować z takimi dyrygentami jak Chen Liang, Li Xincuo i Yang Yang.

Doskonalenie umiejętności

Pani Qing Yang doskonalila swoje umiejętności uczestnicząc w licznych kursach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych profesorów i skrzypków. Jej mentorami byli profesorowie: prof.

Krzysztof Jakowicz, prof. Jan Stanienda, prof. Maciej Rakowski, prof. Tomasz Tomaszewski, prof. Zygmunt Kowalski, prof. Agata Szymczewska, prof. Williama Van der Sloot.

Osiągnięcia konkursowe

Pani Qing Yang w swoim dorobku posiada kilka wyróżnień i nagród w konkursach muzycznych, między innymi w 2001r. w Chinach na konkursie skrzypcowym w prowincji Kanton, w konkursie skrzypcowym w prowincji Anhui, także w 2001r. W roku 2013 skrzypaczka uzyskała dyplom laureata w uczelnianym konkursie „Polska Miniatura Instrumentalna” organizowanym przez Akademię Muzyczną imienia Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Rok 2016 przyniósł doktorantce II nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym „Euterpe” odbywającym się we Włoszech, w regionie Puglia.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska pani Qing Yang pt. „Chińska miniatura skrzypcowa XX wieku. Charakterystyka idiomu skrzypcowej muzyki chińskiej na podstawie wybranych dzieł”, składa się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów:

- Ma Sicong - Nostalgia (1938)
- Sha Hankun - Pieśń pasterska (1953)
- Zhang Jingping - Święto żniw (1958)
- Qin Yongcheng - Wiersz znad brzegu morza (1962)
- Li Zili - Pieśń rybaka (1973)
- Chen Gang - Złoty piec (1974)
- Chen Gang - Poranek w górach ludu Miao (1975)
- Chen Gang - Słońce świeci nad Tashkurgan (1976)

Wykonawcami ww. pozycji są skrzypaczka Qing Yang i pianista - prof. zw. dr hab. Bogdan Czapiewski, a nagranie zostało zarejestrowane w dniach 26-28.05.2020 w sali koncertowej Akademii Muzycznej imienia Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

Realizatorem dźwięku był pan Grzegorz Stec.

Ocena dzieła artystycznego

Po zapoznaniu się z częścią artystyczną i opisową niniejszej pracy stwierdzam, że temat wybrany przez doktorantkę jest bardzo interesujący i nowatorski. Miniatury skrzypcowe przedstawione w części artystycznej rzadko wykonywane są w Polsce, choć bez wątplenia ich wartość artystyczna zasługuje na szersze jej prezentowanie na scenach polskich i europejskich. Biorąc pod uwagę fakt znajomości chińskiej kultury i tradycji muzycznej przez kandydatkę, a jednocześnie od wielu lat

poruszającej się w kulturze europejskiej, wybór tematu pracy wydaje się być naturalny i optymalnie dobrany. Z pracy autorki możemy dowiedzieć się niezwykle cennych i ciekawych informacji dotyczących chińskiej muzyki skrzypcowej, jej historii, rozwoju i oddziałujących na nią wpływów kultury europejskiej, także sytuacji politycznej w Chinach na przestrzeni lat. Sam dobór zaprezentowanych miniatur również uważam za ciekawy i logicznie zbudowany. Konstrukcja daje wrażenie spójnej i kompatybilnej całości. Oceniając artystyczny poziom zaprezentowanego nagrania zwróciłem uwagę na kilka aspektów, które należy podkreślić. W przedstawionym nagraniu skrzypaczka zaprezentowała się jako instrumentalistka świadoma, muzykalna i rozumiejąca istotę przekazu ekspresyjnego, jakże ważnego w przypadku naszej dziedziny. Doktorantka dobrze czuje prowadzenie frazy, umiejętnie buduje napięcia z towarzyszącą emocją, trafnie ukazując kulminację. Zaletą Pani Qing Yang jako skrzypaczki jest niewątpliwie dobre wyczucie pulsu, a także zachowanie konsekwencji artykulacyjnej, jak i sprawność techniczna w ogólnie rozumianym znaczeniu. Uważam, że część artystyczna przedstawionego dzieła jest na dobrym poziomie, uwzględniając umiejętności emocjonalnego przekazu, rozumienia partytury z zachowaniem konsekwentnej stylistyki, a także wyobraźni, potrzebnej do zbudowania odpowiedniego klimatu pasującego do charakteru muzyki. Pochwały należą się również skrzypaczce za ciekawe pomysły i rozwiązania interpretacyjne, a także dojrzałe wyczucie czasu w muzyce.

Moje zastrzeżenia budzą jednak trzy aspekty wykonawczo - warsztatowe, które trzeba zaznaczyć. Są to: intonacja, wibracja i zmiany smyczka.

Mając uwagi do intonacji muszę podkreślić, że nie są to zastrzeżenia dyskwalifikujące, czy też w dużym stopniu zaniżające wartość prezentacji. W mojej ocenie doktorantka konsekwentnie gra lekko nad dźwiękiem. Fakt, iż jest to permanentne we wszystkich utworach, nie licząc drobnych przypadków, świadczy o specyficznym rodzaju słyszenia - jednak stabilnym. Zakres tonowy przy realizacji tryli jest też tego świetnym przykładem. Tutaj chciałbym nawiązać do opinii Pana prof. Wojciecha Szlachcikowskiego załączonej do dokumentacji, w której Pan Profesor bardzo ładnie napisał o możliwym wpływie wzrastania i wychowania skrzypaczki w kulturze Państwa Środka. Zawyżanie intonacji rozjaśnia dźwięk, ale też go lekko spłaszcza, co w mojej opinii wpisuje się w różnice pomiędzy klasycznymi skrzypcami a chińskim odpowiednikiem skrzypiec - erhu. Taki sposób intonowania ogranicza nieco możliwości barwowe skrzypiec. Jednak po kilkukrotnym przesłuchaniu prezentacji pani Qing Yang uważam, iż w kontekście zaprezentowanego repertuaru autorstwa chińskich kompozytorów, można pokusić się o stwierdzenie, że jest to wartość dodana. Sądzę, że w przypadku muzyki klasycznej, czy romantycznej, takie intonowanie przyniosłoby znacznie gorszy efekt.

Pewne zastrzeżenia budzi również wibracja. Jest ona lekko spięta, często pozbawiona pełnej swobody i luzu, który umożliwiłby sprawniejsze i płynniejsze jej dozowanie. Rodzaj wibracji, którą operuje doktorantka nie pozbawia jej jednak najistotniejszej cechy, czyli oddawania ekspresji kreowanych fraz.

Ostatnim większym zastrzeżeniem dotyczącym natury techniczno - wykonawczej, które muszę wyraźnie zaznaczyć są zmiany smyczka. W przedstawionym dziele słyszalne są fragmenty, w których skrzypaczka załamuje dźwięk poprzez tzw. pressing wtórny. Ma to miejsce chwilę po zmianach smyczka przy żabce. Niedokładne wyczucie prędkości smyczka połączone z wewnętrzną potrzebą dużego dźwięku powodują, iż doktorantka chcąc skorygować jakość dźwięku - forsuje go. Jest to najbardziej zauważalne podczas wykonywania długich nut w dynamice forte. Podobne reakcje obserwuję u skrzypków bardzo ambitnych, bardzo zaangażowanych, ale może nieco lekko niecierpliwych.

Mankamenty wyżej opisane, jak wspomniałem na początku mojej recenzji, nie powinny deprecjonować wartościowego poziomu przedłożonego nagrania. Całość prezentowanego dzieła odebrałem dobrze i z dużym zainteresowaniem.

Pod względem interpretacyjnym zaprezentowane miniatury nie budzą żadnych zastrzeżeń, są zrozumiałe i oddają charakter partytury. Doktorantka przedstawiła się jako instrumentalistka dojrzała, świadoma i mająca dużo do powiedzenia w języku muzycznym.

W ocenianym dziele, należy również podkreślić znaczącą rolę pianisty - Pana profesora Bogdana Czapiewskiego, który w bardzo wysublimowany, swobodny i inspirujący sposób towarzyszy doktorantce, zdecydowanie podnosząc wartość artystyczną nagranych utworów.

Ocena części opisowej

Poziom przedstawionej pracy jest bardzo wysoki. Autorka przytacza bardzo dużo informacji historycznych dotyczących rozwoju instrumentów strunowych i tradycji muzycznej w Chinach. Doktorantka w bardzo przejrzysty i zrozumiały sposób wprowadza czytelnika do sedna swoich badań i rozważań. W części opisowej możemy spotkać opisy wpływów muzyki europejskiej na rozwój chińskiej szkoły kompozytorskiej jak i w pewnym stopniu skrzypcowej. Doktorantka podzieliła dysertację na cztery główne rozdziały. W rozdziale pierwszym przybliży czytelnikowi historię kultury z szerokim objaśnieniem przyczyn zaistniałych faktów. Rozdział drugi zgłębia opis ewolucji chińskiej muzyki skrzypcowej i podejmuje analizę twórczości muzycznej na przestrzeni lat. W kolejnym rozdziale pani Qing Yang omawia i analizuje osiem miniatur na skrzypce i fortepian, zaprezentowanych w części artystycznej. W ostatniej części swojej pracy doktorantka dokonuje podsumowania omawianych cech chińskich utworów, takich jak budowa formalna, harmonia, melodyka i inne. Do części opisowej pracy autorka załączyła noty biograficzne kompozytorów, kopie wykonywanych utworów, jak również szeroki opis tradycyjnych instrumentów chińskich. W mojej ocenie autorka w sposób pełny zrealizowała zadania postawione sobie w wyżej omawianej pracy. Pani Qing Yang przybliżyła i ukazała piękno, także niepowtarzalność chińskiej muzyki skrzypcowej. Uważam, że autorka zrealizowała nadrzędny cel swojej pracy, czyli przybliżenie wykonawcy spoza tradycji i kultury muzycznej Państwa Środka sposobów wykonywania i podejścia do utworów skrzypcowych wywodzących się z tradycji Chińskiej.

Z niezwykłym zainteresowaniem przeczytałem przedłożoną pracę doktorską. Możliwość poznania w dużym stopniu tradycji chińskiej kultury muzycznej od osoby wychowanej w tej kulturze, cenię sobie szczególnie wysoko. Praca jest napisana bardzo zrozumiałym językiem a autorka jasno formułuje swoje wnioski. Dzieło opisowe jest cennym materiałem informacyjnym i badawczym, które w sposób kompletny realizuje temat.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Qing Yang prezentuje szeroką i dobrze udokumentowaną wiedzę z zakresu opisywanych zagadnień. Kandydatka zgodnie z wymogami ustawy przedstawiła oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego, a założony cel został zrozumiale i bardzo interesująco przedstawiony zarówno w dziele artystycznym jak i w części opisowej.

W związku z powyższym stwierdzam, że spełnione zostały wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z aneksowanymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora sztuki - **pracę doktorską mgr Qing Yang przyjmuję i rekomenduję do dalszej procedury.**

dr hab. Maciej Łabecki, prof AM

